

Parshat Shoftim – 5786 -nr.278

Samenvatting van de parsha

1e en 2e Aliyot : Moshe beschrijft de belangrijkste kenmerken van een rechter: het vermogen om objectief te blijven en de kracht om omkoping te weigeren. De enige focus van de Shofet (rechter) moet zijn om de wil van G-d uit te voeren zoals gedetailleerd in de Halacha . Niets mag hem ervan weerhouden zijn missie van gerechtigheid uit te voeren.

Afgodische praktijken moeten worden uitgeroeid en bestraft. Afgoderij vertegenwoordigt de grootste perversie van rechtvaardigheid, door G-ddelijke rechtvaardigheid te vervangen door menselijke tekortkomingen en verlangens.

De Sanhedrin is onze directe verbinding met de G-ddelijke bedoeling . Zoals vermeld in Pasoek 17:11, beschouwen wij de uitspraken en interpretaties van het Hooggerechtshof als G-ddelijke richtlijnen.

Onze Monarch moet worden geselecteerd voor zijn onwrikbare toewijding aan G-d , Tora en het volk. Daarom moet hij zijn eigen Sefer Tora schrijven en deze altijd bij zich dragen. Hij moet in de eerste plaats een Shofet zijn, een Rechter.

3e en 4e Aliyot : Moshe sprak opnieuw over de plaats van de stam Levi, en benadrukte opnieuw de zorg en aandacht die de rest van de natie aan hen verschuldigd is. Zij zijn onze leraren. Zonder hun instructie zullen we noch rechtvaardigheid begrijpen noch in staat zijn om deze op de juiste manier toe te passen.

5e Aliya : Om rechtvaardigheid te laten bestaan, moet het worden geaccepteerd als een G-ddelijke uitspraak. Alleen G-d's rechtvaardigheid kan worden vertrouwd om rekening te houden met alle variabelen en mogelijkheden. Moshe onderwees zijn volk met betrekking tot de ware Navi -profeet en de valse profeet. Geen enkele andere vorm van waarzeggerij kan worden gebruikt om G-ds rechtvaardigheid vast te stellen, en alle valse profeten en methoden van waarzeggerij moeten worden vernietigd. De waarde van het menselijk leven wordt bepaald door ons systeem van rechtvaardigheid, en Moshe herzag de wetten van het onbedoelde doden, in contrast met de opzettelijke moord.

6e en 7e Aliyot : Het einde van Parshat Shoftim bespreekt zowel goede als valse getuigen , evenals de benadering van de Tora ten aanzien van oorlogvoering. Het kan zijn dat de juridische kwaliteit van een natie uiteindelijk kan worden beoordeeld aan de hand van haar gedrag tijdens oorlog, meer dan in vreedstijd.

De Parsha eindigt met de unieke mitsva van de Eglā Arufa en het proces waarbij de gemeenschap verantwoordelijkheid neemt voor de onopgeloste moorden. Deze ceremonie, die de onschatbare waarde van het leven weerspiegelt, is misschien wel de meest welsprekende uitdrukking van G-ds rechtssysteem.

Samenvatting van de haftara (Jesahja 51:12 -52:12)

G-d, sprekend door (via) Jeshaja de Navi , contrasteert de situatie van Israël tijdens de ballingschap met de manier waarop de zaken zullen zijn op het moment van haar verlossing. In veel opzichten zet het het thema van gerechtigheid van de Parsha voort. "...Zie, Ik heb de beker van zwakheid van u weggenomen... en Ik zal hem in de hand leggen van hen die u doen dwalen..." (51:22-23) Uiteindelijk zal Israël terugkeren naar het Land en zullen onze onderdrukkers gestraft worden. In het laatste deel van de Haftara (52:7-9) profeteert de Navi de komst van Eliahoe Hanavi die de komst

van Mashiach en de herbouw van Jerushalayim zal aankondigen. "Hoe mooi zijn de voeten van de heraut op de bergen die vrede aankondigen, goed nieuws aankondigen, verlossing aankondigen..."

Onze spoedig aangekondigde verlossing is de grootste troost die Hashem zijn kinderen kan aanbieden.

Grootsheid is nederigheid

Er is een fascinerend detail in de passage over de koning in de parasja van deze week. De tekst zegt:

"Terwijl hij zijn koninklijke troon voorzit, moet hij voor zichzelf een kopie van deze Tora op een boekrol schrijven, in aanwezigheid van de Levitische priesters. Het moet altijd bij hem zijn, en hij zal er al de dagen van zijn leven uit lezen, opdat hij mag leren de Heer, zijn G-d, te vereren, en er zorg voor te dragen al de woorden van dit gebod en deze verordeningen te onderhouden, zich niet superieur te achten aan zijn volk, of van de geboden af te dwalen naar rechts of naar links. Dan zullen hij en zijn nageslacht lang regeren in het midden van Israël." (Devarim 17:18)

Hij moet "het alle dagen van zijn leven lezen", zodat hij G-dvrezend zal zijn en nooit de Tora-wet zal overtreden. Maar er is ook een andere reden: opdat hij "zich niet superieur zal gaan voelen aan zijn broeders" , "opdat zijn hart niet hoogmoedig zal zijn over zijn broeders" . De koning moest nederig zijn. De hoogste in het land moet zich niet de hoogste van het land voelen .

Dit is enorm belangrijk in termen van het Joodse begrip van politiek leiderschap. Er zijn andere geboden die specifiek gericht zijn op de koning van Israël. Hij mag geen paarden verzamelen om geen handelsbetrekkingen met Egypte aan te knopen. Hij zou niet te veel vrouwen mogen hebben, want "zij zullen zijn hart op een dwaalspoor brengen". Hij moet geen rijkdom vergaren . Dit waren allemaal voortdurende verzoeken voor een koning . Zoals we weten, en zoals de wijzen aangaven, waren het deze drie verboden die Shlomo, de wijste van alle mannen, overtrad, wat het begin markeerde van het lange, langzame afglijden naar corruptie dat een groot deel van de geschiedenis van de monarchie in het oude Israël kenmerkte. Het leidde, na zijn dood, tot de verdeling van het koninkrijk.

Maar dit waren symptomen, niet de oorzaak. De oorzaak was het gevoel van de kant van de koning dat, aangezien hij boven het volk staat, hij boven de wet staat. Zoals de rabbijnen zeiden, rechtvaardigde Shlomo zijn overtreding van deze verboden door te zeggen : De enige reden dat een koning geen vrouwen mag verzamelen, is dat ze zijn hart op een dwaalspoor zullen brengen, dus ik zal veel vrouwen trouwen en mijn hart niet op een dwaalspoor laten brengen. En aangezien de enige reden om niet veel paarden te hebben is om geen banden met Egypte aan te knopen, zal ik veel paarden hebben, maar geen zaken doen met Egypte. (Sanhedrin 21b)

In beide gevallen viel hij in de val waarvoor de Tora had gewaarschuwd. Shlomo's vrouwen brachten zijn hart op een dwaalspoor (1 Melachim 11:3) en zijn paarden werden uit Egypte geïmporteerd (1Melachim 10:28-29). De arrogantie van de macht is haar ondergang . Overmoed leidt tot aartsvijand.

Vandaar de nadruk van de Tora op nederigheid, niet als louter een aardigheid, een goede zaak om te hebben, maar als essentieel voor de rol. De koning moest met de hoogste eer behandeld worden . In de Joodse wet mag alleen een koning geen afstand doen van de eer die hem toekomt vanwege zijn rol. Een ouder kan dat doen, een Rav kan dat doen, zo kan

zelfs een Nasi zijn, maar geen koning (Kiddoesjin 32a-b). Toch moet er een volledig contrast zijn tussen de uiterlijke attributen van de koning en zijn innerlijke emoties.

Rambam is welsprekend over het onderwerp :

Net zoals de Tora hem [de koning] grote eer verleent en iedereen verplicht is hem te vereren, zo gebiedt het hem ,om nederig en leeg van hart te zijn, zoals er staat: 'Mijn hart is leeg in mij ' (Ps. 109:22). Ook moet hij Israël niet met aanmatigende hoogmoed behandelen, want er staat: "Opdat zijn hart niet hoogmoedig wordt over zijn broeders" (Devarim 17:20). Hij moet genadig zijn voor de kleinen en de groten, en zich inzetten voor hun welzijn . Hij zou de eer van zelfs de nederigste mensen moeten beschermen . Wanneer hij tot de mensen spreekt als een gemeenschap, moet hij zachtjes spreken, zoals er staat: "Luister mijn broeders en mijn volk..." (1 Divré Hayamim 28:2), en op dezelfde manier: "Als u vandaag een dienaar van dit volk wilt zijn..." (1 Melachim 12:7). Hij moet zich altijd met grote nederigheid gedragen. Er was niemand groter dan Moshe , onze leraar. Toch zei hij: "Wat zijn wij ? Uw klachten zijn niet tegen ons" (Shemot. 16:8). Hij zou de moeilijkheden, lasten, klachten en woede van de natie moeten dragen zoals een verpleegster een baby draag (Rambam, Wetten van Koningen 2:6)

Het rolmodel is Moshe, die in de Tora wordt beschreven als "zeer nederig, meer dan enige persoon op aarde" (Bamidbar 12:3). "Nederig" betekent hier niet bedeesd, zachtmoedig, zelfvernederend, timide, verlegen, ingetogen of gebrek aan zelfvertrouwen . Moshe was geen van deze. Het betekent anderen eren en hen als belangrijk beschouwen, niet minder belangrijk dan jijzelf . Het betekent niet dat je jezelf laag moet houden ; Het betekent dat je andere mensen hoog houdt. Het betekent ongeveer wat Ben Zoma bedoelde toen hij zei (Avot 4:1): "Wie wordt geëerd? Iemand die anderen eert."

Dit leidde tot één van de grote rabbijnse leringen, vervat in de siddeor en gezegd op Motsé Shabbat :

Rabbi Jochanan zei: "Waar je ook de grootsheid van de Heilige vindt, gezegend zij Hij, daar vind je Zijn nederigheid."

Dit staat geschreven in de Tora, herhaald in de Profeten en voor de derde keer in de Geschriften. Het staat geschreven in de Tora :

"Want de Heer, uw G-d, is de G-d der goden en de Heer der heren, de grote, machtige en ontzagwekkende G-d, die geen bevoorrechting toont en geen steekpenningen aanneemt." (Devarim 10:17)

Onmiddellijk daarna, zoals Megillah (31a) opmerkt, lezen we dat G-d "de zaak van de wees en weduwe verdedigt, en de vreemdeling liefheeft en hem voedsel en kleding geeft..." (Devarim 10:18). G-d zorgt voor iedereen, ongeacht hun rang, en dat moeten wij ook doen, zelfs een koning, vooral een koning. Grootsheid is nederigheid.

In de context van het diamanten jubileum van koningin Elizabeth II is er een verhaal dat het vertellen waard is. Het gebeurde in St James 'Palace op 27 januari 2005. Als opperrabbin werd ik uitgenodigd om me aan te sluiten bij een groep overlevenden van de Holocaust, en samen vierden we de zestigste verjaardag van de bevrijding van Auschwitz. Stiptheid, zei Lodewijk XVIII van Frankrijk, is de beleefdheid van koningen. Royalty arriveert op tijd en vertrekt op tijd. Zo is het ook met de koningin, maar niet bij deze gelegenheid. Toen het tijd was om te vertrekken, bleef ze. En bleef. Een van haar bedienden zei dat hij haar nog nooit zo lang na haar geplande vertrektijd had zien blijven.

De koningin gaf elke overlevende – het was een grote groep – haar gerichte, ongehaaste aandacht. Ze bleef bij elk van hen staan totdat ze klaar waren met het vertellen van hun persoonlijk verhaal. De een na de ander kwamen de overlevenden in een soort trance naar me toe en zeiden: "Zestig jaar geleden wist ik niet of ik morgen nog zou leven, en hier ben ik vandaag in gesprek met de koningin." Het bracht een soort gezegende afsluiting in diep verscheurde levens. Zestig jaar eerder waren ze in Duitsland, Oostenrijk, Polen, in feite in het grootste deel van Europa, als onmenselijk behandeld, maar nu behandelde de koningin hen alsof ze allemaal een bezoekend staatshoofd waren. Dat was nederigheid: jezelf niet laag houden, maar anderen hoog houden. En waar je nederigheid vindt, daar vind je grootsheid.

Het is een les voor ieder van ons. Rabbi Shlomo van Karlien zei: Der grester yetser hora is az mir fargest az me is a ben melech, "De grootste bron van zonde is te vergeten dat wij kinderen van De Koning zijn." We zeggen Avinoe Malkénœ, "Onze Vader, onze Koning." Hieruit volgt dat we allemaal leden zijn van een koninklijke familie en moeten doen alsof we dat ook zijn. En het kenmerk van royalty's is nederigheid.

De echte eer is niet de eer die we ontvangen, maar de eer die we geven. (R. Jonatham Sacks z"l)

"Shivti b'vét Hashem..."

Deze week begon de maand Eloel, een maand die het uitschreeuwt naar Israël om zich voor te bereiden op de Jamim Nora'im met hun tefillot die zich richten op een terugkeer naar Hasjem en naar Zijn volk. Om deze reden beginnen we met het reciteren van de zevenentwintigste perek in Tehillim, "L'David, Hashem Ori v"Jish-i" aan het einde van onze tefillot. In dat "kapitl" beklagt David HaMelech zich over de moeilijke toestand waarin hij zich soms bevindt, maar hij vindt altijd dat Hashem zijn steun is . Als gevolg hiervan verklaart hij dat er maar één ding is dat hij wenst: "Shivti b'vét Hashem..."

Rav Jigal Ariel wendt zich tot de haftara van deze week (Jeshayahoe 51-52) wiens boodschap precies dezelfde behoefte weerspiegelt die David in Tehillim uitdrukte.

De eerdere boodschappen van troost die door Jeshayahoe werden geprofeteerd, waren beschrijvingen van toekomstige overwinningen, successen en prestaties die Hasjem zou uitvoeren om troost te brengen aan de nabestaanden. Maar het was in feite "Troost door Vertegenwoordiging", troost door de woorden van de Nevi'im. Maar in de openingswoorden van de haftara van deze week roept G-d uit: "Anochi, Anochi Hoe Menachemchem" – "Ik ben het die je troost !!"

De Abudraham wijst op de herhaling van "Anochi" als G-ds antwoord op de eerdere verklaring dat Israël niemand heeft om hen te troosten" :Ein lah menachem..." [1: 3]. Hasjem antwoordt nu dat er iemand is die troost - "Anochi, Anochi" - IK ben het , IK, die je troost !! Inderdaad, Rav Jigal Ariel voegt eraan toe dat de oorspronkelijke "ontroostbare" verklaring alleen naar stervelingen verwees – maar, zoals G'd nu verklaart – het verwijst niet naar de Onsterfelijke.

Bedenk: nadat Iyov al zijn kinderen (en zijn bezittingen) had verloren, probeerden zijn naaste aanhangers hem te troosten en zijn lijden te rationaliseren – maar ze faalden. Maar in de laatste hoofdstukken van Sefer Iyov spreekt Hasjem tot de nabestaanden vanuit de wervelwind en, hoewel Hashem heel weinig toevoegt aan wat Iyov's vrienden hadden gezegd, zegt Iyov : Ik heb U gehoord met mijn oren, ..., daarom herroep ik en ben getroost .

Hashem had geen veelzeggende uitleg gegeven – dus waarom werd Iyov getroost ?
Want toen hij G-d's woorden hoorde, toen hij dicht bij zijn Maker werd getrokken, werd hij getroost!

"Shivti b'vét Hashem..."

Iyov herhaalde precies dezelfde smeekbede van koning David - "Ik wil alleen in uw huis wonen" - want dicht bij HaKadoch Baruch Hoe zijn, brengt troost en vrede.

En dit is de eerste boodschap die Hasjem met ons deelt in de haftara van deze week.

Onze inspanningen van Eloel om berouw te tonen omvatten een zelfanalyse om ons gedrag van het afgelopen jaar te evalueren: Hebben we gefaald om onze medemensen goed te behandelen, hetzij door negatieve taal of schadelijke acties, of zelfs door harteloze veronachtzaming van hun moeilijkheden; Zijn we luchthartig geweest in het naleven van de mitsvot... Of hebben we sommige juist genegeerd ? Hebben we het juiste respect getoond voor HaKadosh Baruch Hoe en Zijn Tora of voor de ouderen, de armen of de zieken ? Dit zijn de problemen waarmee we in deze tijd te maken hebben - en ze zijn het moeilijkst aan te pakken.

De Navi Jeshayahoe stuurt ons een boodschap in de woorden van G-d Zelf die ons zal helpen om met deze problemen om te gaan - en deze te overwinnen. "Anochi Anochi"! Begrijpen dat Hasjem achter ons ligt en dat we daarom alleen "Shivti b'vét Hasjem..." nodig hebben , een verlangen om in Zijn huis te wonen, om onszelf dichter bij Hem te brengen. Wetende dat G-d de essentie en de bron van fundamentele troost is voor onze problemen en zorgen, beseffend dat Hashem ernaar verlangt om dicht bij je te zijn zoals jij ernaar verlangt om dicht bij Hem te zijn, zal ons helpen om door de moeilijke uitdagingen van deze weken van berouw te navigeren.

En wat een geluk voor ons, dat Chazal ons elk jaar deze haftara en zijn cruciale Eloel-boodschap schonken. We kunnen de boodschap van Hasjem horen en, net als Iyov, kunnen we nu: "herroepen en getroost worden". (R. Nachman Winkler)

Minder is meer

Het streven naar gerechtigheid is een eindeloos proces en ware gerechtigheid in de meest letterlijke zin van het woord wordt zelden, zo niet nooit, bereikt. Bestaat er wel een straf die werkelijk recht doet aan moord of vreselijk fysiek of seksueel misbruik? De ultieme gerechtigheid bevindt zich in een domein waartoe wij geen toegang hebben en dat wij op geen enkele manier begrijpen.

Maar in de parasja van deze week eist de Tora dat we doorgaan met ons streven naar gerechtigheid, ook al beseffen we dat het uiteindelijke doel buiten ons bereik ligt . De Talmoed interpreteert dit streven in de praktijk als het vinden van de best mogelijke rechtbank om in beroep te gaan voor gerechtigheid.

Er bestaat geen perfecte rechtbank, want die is samengesteld uit feilbare individuen. Daarom adviseert de Talmoed ons slechts om de best mogelijke rechtbanken te zoeken die op dat moment en op die plaats bestaan. De Talmoed somt de aanbevolen rechtbanken en vooraanstaande rechters van die tijd op, maar elke generatie moet haar eigen zoektocht naar de beste rechtbanken en rechtssystemen voortzetten.

Het streven naar rechtvaardigheid is een onophoudelijk proces, maar wel de meest essentiële component van een positieve en harmonieuze samenleving. Een samenleving die haar rechtssysteem en haar rechters niet respecteert of vertrouwt op hun eerlijkheid en efficiëntie, vervalt uiteindelijk tot wetteloosheid en daaruit voortvloeiende dictatuur en onderdrukking.

De rabbijnen van de Midrasj en de Talmoed merkten op over het openingsvers in het boek Ruth, dat spreekt over het tijdperk van de rechters van Israël na de dood van Josua: "Wee een geslacht dat zijn rechters voortdurend negatief beoordeelt! " Dat is een waarschuwing die zowel door de rechters van dat geslacht als door de maatschappij ter harte moet worden genomen.

Vanwege de moeilijkheid die zich altijd voordoet bij pogingen om ook maar een greintje echte rechtvaardigheid te bereiken in burgerlijke geschillen – en de Joodse samenleving is, ten goede of ten kwade, een proceslustige samenleving – bepleitte de Talmoed bemiddeling en arbitrage als de betere manier om geschillen over geld op te lossen.

Alle advocaten in de Verenigde Staten kennen Lincoln's uitspraak dat "een slechte schikking nog altijd beter is dan een goede rechtszaak". Helaas lijkt dit geen algemeen aanvaard principe te zijn in de huidige, steeds agressievere werkwijze binnen de advocatuur. Compromis dwingt ons onze onvolkomenheden te erkennen en onze onmacht om zelfstandig tot ware en ultieme rechtvaardigheid te komen.

De rabbijnen van de Talmoed stelden opnieuw dat een goede en rechtvaardige rechtbank, samengesteld uit vrome geleerden, goddelijke bijstand zal ontvangen bij het nemen van een beslissing in een zaak die daadwerkelijk tot een definitief proces en vonnis leidt. Zelfs een dergelijke rechtbank kan op eigen kracht geen ultieme rechtvaardigheid bereiken. Goddelijke hulp is nodig om tot een eerlijke en rechtvaardige beslissing in gerechtelijke zaken te komen.

Omdat Goddelijke hulp nooit gegarandeerd is voor welke menselijke onderneming dan ook, drongen de rabbijnen er sterk op aan om compromissen te sluiten en tot een schikking te komen voor alle menselijke conflicten. De rabbijnen in Avot beschreven het idee dat "wat van mij is, is van mij en wat van jou is, is van jou" mogelijk als een kenmerk van de goddeloze inwoners van Sodom. Het laat geen ruimte voor compromissen en vooruitgang in het leven. En misschien is dat wel de meest praktische vorm van rechtvaardigheid – het idee van compromissen en het besef dat in de meeste gevallen minder meer is – die een menselijke samenleving kan bereiken.

SHABBAT SHALOM

Voor suggesties en commentaar : mobi166@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

En je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden (Misjlé 5-16)

לע"נ ר' יששכר דב בן ר' מנחם מנס ולע"נ מרת פרומה בת ר' צבי אריה

Dit blaadje met de naam "Mijn Jodendom" kan men downloaden op de site : <https://ladaat.co/gilyonot/>